

Wyrok z dnia 23 marca 2005 r., I CK 674/04

Postępowanie apelacyjne, w którym stroną był syndyk po wygaśnięciu jego funkcji na skutek umorzenia postępowania upadłościowego, jest nieważne.

Sędzia SN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący)

Sędzia SN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

Sędzia SA Dariusz Zawistowski

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa "S." W. Spółdzielni Spożywców "O." w W. przeciwko Miastu Stołecznemu W. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 23 marca 2005 r. kasacji strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 marca 2004 r.

uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie w zakresie rozprawy apelacyjnej i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 14 lutego 2003 r. oddalił powództwo o zobowiązanie pozwanego do złożenia oświadczenia woli o oddaniu w użytkowanie wieczyste "S." W. Spółdzielni Spożywców "O." w W. w upadłości działek o łącznej powierzchni 406 m², położonych w W. przy ul. W. nr 3. Ustalił, że W. Spółdzielnia Spożywców, Oddział W.-O. (będąca poprzedniczką prawną „S.” w upadłości) otrzymała – na podstawie decyzji Prezydium Dzielniczy Rady Narodowej W.-O. z dnia 5 grudnia 1973 r. – lokal użytkowy w W. przy ul. W. nr 3 o powierzchni 168 m², przeznaczony na warsztaty i magazyny. Działki gruntu – będące przedmiotem roszczenia powoda o oddanie w użytkowanie wieczyste – stanowią własność pozwanego i są wpisane w księgach wieczystych. Zostały one

zabudowane na podstawie lokalizacji szczegółowej z dnia 12 stycznia 1959 r., wydanej na rzecz Dyrekcji Budowy Osiedli Robotniczych W.-P.

Sąd Okręgowy podzielił zarzut pozwanego, że nie zostały spełnione przesłanki oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste, przewidziane w art. 207 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm. – dalej: "u.g.n."), powód nie wykazał bowiem, że zachodzi tożsamość osoby, która otrzymała pozwolenie na zabudowę, i osoby, która złożyła wniosek o ustanowienie prawa użytkowania wieczystego. W tej sytuacji – zdaniem Sądu – nie ma znaczenia sporna między stronami okoliczność, czy lokalizacja szczegółowa zastępowała pozwolenie na budowę.

Wyrok zaskarżył powód. Sąd Apelacyjny, oddalając jego apelację, podkreślił, że roszczenie o oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste na podstawie art. 207 u.g.n. przysługuje tylko temu posiadaczowi, który ją zabudował. Tymczasem z ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika jednoznacznie, że powód tego wymagania nie spełnia.

W kasacji, opartej na obu podstawach z art. 393¹ k.p.c., pełnomocnik „S.” W. Spółdzielni Spożywców "O." w W. zarzucił naruszenie art. 207 i art. 208 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz obrazę art. 379 pkt 2 k.p.c. Powołując się na te podstawy kasacyjne, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

„S.” W. Spółdzielnia Spożywców "O." w W. – na skutek ogłoszenia upadłości w 1992 r. – straciła na rzecz syndyka prawo zarządu, korzystania i rozporządzania swoim majątkiem (art. 20 § 1 i art. 90 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. – Prawo upadłościowe, jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm. – dalej: "Pr.upadł."). Również postępowanie dotyczące mienia wchodzącego w skład masy upadłości mogło być – zgodnie z art. 60 Pr.upadł. – wszczęte i dalej prowadzone jedynie przez syndyka lub przeciwko niemu. Dlatego syndyk masy upadłości wniósł pozew w niniejszej sprawie, jednakże w toku tego procesu Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, Wydział XVII Gospodarczy postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2003 r. umorzył postępowanie upadłościowe. Orzeczenie – jak wynika z pisma tego Sądu z dnia 15 marca 2005 r. – uprawomocniło się dnia 2 września 2003 r.

Prawomocne umorzenie postępowania upadłościowego spowodowało wygaśnięcie funkcji syndyka, wspomniany podmiot przestał więc istnieć. W tej sytuacji w procesie, który dotychczas toczył się z jego udziałem, przestała też istnieć jedna ze stron. Syndyk, będący powodem w sprawie, utracił byt, a zatem zaistniał stan, który można przyrównać do śmierci strony. Innymi słowy, wygaśnięcie funkcji syndyka masy upadłości w toku procesu prowadzonego z jego udziałem spowodowało powstanie następczego braku jednej ze stron.

Jest to jednak brak usuwalny, z dniem prawomocnego umorzenia postępowania podmiot, który był uznany za upadłego odzyskuje bowiem swobodne rozporządzanie swym majątkiem i „wchodzi na miejsce masy upadłości” w procesach dotychczas toczących się z udziałem syndyka (art. 221 i art. 222 § 2 Pr.upadł.). Tymczasem w postępowaniu apelacyjnym w charakterze strony powodowej dalej występował syndyk masy upadłości „S.” W. Spółdzielni Spożywców "O." w W., mimo że z dniem 2 września 2003 r. stracił byt na skutek prawomocnego umorzenia postępowania upadłościowego. W tej sytuacji postępowanie apelacyjne należało uznać za nieważne, ponieważ zostało przeprowadzone z udziałem strony, która nie miała zdolności sądowej (art. 379 pkt 2 k.p.c.).

Wygaśnięcie funkcji syndyka masy upadłości miało też wpływ na udzielone przez syndyka pełnomocnictwa procesowe. Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 96 k.p.c., pełnomocnictwo procesowe wygasa w razie śmierci strony albo utraty przez nią zdolności sądowej. Wspomniana zasada wywodzi się z osobistego charakteru pełnomocnictwa. Ze względu na tę zasadę, pełnomocnictwo procesowe udzielone przez dotychczasową stronę nie przechodzi – we wskazanych wypadkach – na następcę procesowego mocodawcy. Wprawdzie pełnomocnik, mimo wygaśnięcia pełnomocnictwa, jest upoważniony do dalszego działania aż do zawieszenia postępowania, ale to upoważnienie opiera się wyłącznie na postanowieniu kodeksu postępowania cywilnego i nie ma nic wspólnego z pełnomocnictwem procesowym (art. 96 zdanie drugie k.p.c.).

W tej sytuacji radca prawny działający na podstawie pełnomocnictwa procesowego z dnia 21 grudnia 2001 r., udzielonego mu przez syndyka masy upadłości, nie mógł dnia 10 marca 2004 r. udzielić skutecznie dalszego pełnomocnictwa procesowego (pełnomocnictwa substytucyjnego) innemu radcy prawnemu. (...)

Z powodu stwierdzonej nieważności postępowania zaskarżony wyrok należało uchylić, znieść postępowanie w zakresie rozprawy apelacyjnej jako dotknięte nieważnością i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.